

TOUSSAINT, Jozef F. (Meulebeke 31 maart 1807 – Elsene 7 februari 1895).

Was de zoon van een veldwachter van Franse afkomst. In de laat-Nederlandse tijd werkte Toussaint als gemeentesecretaris van Koolskamp en kende in die hoedanigheid goed zijn collega uit Aarsele, **Constant van den Berghe**. Bij de **Belgische Revolutie** week Toussaint uit naar Brussel, waar hij op 15 oktober 1830 in een republikeinse club de Vlaamse taalrechten verdedigde. In pamfletten eiste hij onder meer algemeen stemrecht en verzette hij zich tegen staatscentralisatie. In 1831 evolueerde hij van het volkse republicanisme van Louis de Potter naar het sociaal utopisme van de Saint-Simoniens.

Toussaint was de auteur van een van de vroegste publieke protesten tegen de verfransingspolitiek van de regering. Het ging om een ingezonden brief gepubliceerd op 5 november 1830 in *l'Emancipation* en later overgenomen in het *Antwerpsch Nieuwsblad*, *Den Postryder van Antwerpen*, en *Den Vaderlander* (Gent). In dit laatste blad publiceerde hij in 10 juli 1832 ook nog een "Oproep tot de Vlaamsche Jongelingen". Dit stuk werd in de historiografie aanvankelijk aan **Philip M. Blommaert** toegeschreven. Het bevatte in de eerste plaats ideeën over volks-emancipatie (in Saint-Simonistische geest), maar het mag aangezien worden als een verhevigde versie van Toussaints in het Frans gestelde klacht ten tijde van de taalmaatregelen van het Voorlopig Bewind. Toussaint was geschokt door de sociale ellende van de lagere klassen. Aan hun primaire noden en behoeften moest in strikte distributieve rechtvaardigheid voldaan worden. En dat was een taak voor bewuste Vlaamse intellectuelen, die deze sociale problematiek moesten beseffen en zo medewerken aan de 'verheffing' van dit ongeletterde Vlaamse proletariaat. Als liberaal adept van **Charles Rogier** werd Toussaint volksvertegenwoordiger voor Tielt (1840-1850) en notaris te Elsene.

WERKEN: *Discours sur le Sénat héréditaire et le veto du chef de l'état, suivi d'une pétition au Congrès National sur le Sénat*, december 1830; – A.M. *Enfantin* (open afscheidsbrief aan de leider van de Saint-Simoniens), 12 februari 1832; – *Le nombre des propriétaires fonciers diminue chaque jour dans les campagnes flamandes. Explication de ce fait*, 1857.

LITERATUUR: J. Kuypers, *De Vlaamse Beweging. Een socialistisch standpunt*, 1960; – J. Geldhof, 'Een orangistisch rivaal van Alexander Rodenbach. Jozef Ferdinand Toussaint', in *Album Jozef Delbaere*, 1968; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse gedachte*, II, 1971; – J. Huyghebaert, 'De jonge Constant vanden Berghe van 1808 tot 1947. "Iveraer van volksgeluk"', in *De Roede van Tielt*, jg. 2, nr. 2 (december 1971), p. 4-21; – id., 'De oproep "Aen de Vlaemsche Jongelingen" van J.F. Toussaint 1832', in *Biekorf*, jg. 76, nr. 3-4 (1975-1976), p. 81-89; – A. Deprez, 'Julie Du Bosch, Jan Frans Willems en het Saint-Simonisme', in *WT*, jg. 40, nr. 3 (1981), p. 145-162; – L. Demedts, 'Taalpolitiek in de 19de eeuw. De Toussaints te Meulebeke', in *De Roede van Tielt*, jg. 13, nr. 4 (december 1982), p. 155-162; – R. Vanlandschoot, 'Ideologische minderheden in de regio Tielt 1830-1835', in *De Roede van Tielt*, jg. 20, nr. 1 (maart 1989), p. 2-23.

JOZEF HUYGHEBAERT* EN ROMAIN VANLANDSCHOOT